

Nederlands
Kamerorkest

Programmatoelichting

Matthäus- Passion

J.S. Bach

Ivor Bolton, dirigent
Laurens Collegium
Nationaal Jongenskoor
za 23 | ma 25 maart
Het Concertgebouw

Wil je volgend seizoen genieten van meer concerten van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch Orkest? Met een serie ben je voordeliger uit. Scan de QR-code om een vaste serie te kiezen of je eigen serie samen te stellen.

Yakult

orkest.nl

Programma

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Matthäus-Passion BWV 244 (1727, revisie 1736 en 1742)
met teksten van Christian Friedrich Henrici, alias Picander

Nederlands Kamerorkest

Laurens Collegium
Nationaal Jongenskoor
Ivor Bolton, dirigent
Gordan Nikolić, concertmeester
Wiecher Mandemaker, koordirigent (Laurens Collegium)
Irene Verburg, koordirigent (Nationaal Jongenskoor)
Laurence Kilsby, tenor (Evangelist)
Christopher Maltman, bas (Christus)
Carolyn Sampson, sopraan
Tim Mead, countertenor
Jeremy Ovenden, tenor
Andrew Foster-Williams, bariton

za 23 maart 2024, 19.30 u
ma 25 maart 2024, 19.30 u
Het Concertgebouw

pauze na het eerste deel
± 20.40 u
einde
± 22.30 u

Voor deze uitvoering worden barok-strijkstokken gebruikt van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Voorprogramma

Schrijver, oud-uitgever, voormalig journalist en maker van de Podcastserie Bach tot op het bot, Bert Natter leidt het programma in.

za 23 maart 2024,
18.55 - 19.15 u in de Spiegelzaal
ma 25 maart 2024,
18.55 - 19.15 u in de Spiegelzaal

Matthäus-Passion onder leiding van Ivor Bolton

Hoewel de Britse dirigent Ivor Bolton de afgelopen decennia regelmatig te gast was bij zowel het Nederlands Kamerorkest als het Nederlands Philharmonisch Orkest, is dit de eerste keer dat hij Bachs Matthäus-Passion komt dirigeren. Zijn opera-expertise komt goed van pas in de dramatische passages van Bachs meesterwerk die in contrast staan met de intieme, troostrijke momenten.

Het Nederlands Kamerorkest heeft voor de traditionele passieconcerten twee succesvolle Nederlandse koren uitgenodigd, het Rotterdamse Laurens Collegium, met wie het orkest voor het eerst samenwerkt, en het Nationaal Jongenskoor. Samen met zes topsolisten voeren ze Bachs *Matthäus-Passion* uit onder leiding van Ivor Bolton. Deze veelzijdige Britse dirigent was sinds de jaren 1990 regelmatig te gast bij De Nationale Opera in Amsterdam en ook de projecten met het Nederlands Kamerkoor en muzikaal leider Gordan Nikolić kan hij zich nog goed herinneren, met muziek van onder anderen Haydn, Mozart en Carl Philipp Emanuel Bach. 'Ik ben blij en vereerd dat ik dit jaar Bachs *Matthäus-Passion* mag uitvoeren met deze geweldige Nederlandse musici, die zo'n bijzondere *Matthäus*-traditie hebben', vertelt Ivor Bolton. 'En ik verheug me ook op de samenwerking met de koren en solisten, waaronder tenor Laurence Kilsby als evangelist, bariton Christopher Maltman als Christus en Carolyn Sampson in de prachtige sopraan-aria's. Alle zes solisten hebben niet alleen prachtige stemmen, het zijn stuk voor stuk ook sterke karakters die de teksten ongetwijfeld heel overtuigend zullen presenteren.'

Meesterwerk van de Thomascantor

De *Matthäus-Passion* is een van de bekendste en indrukwekkendste composities van Johann Sebastian Bach, een oratorium over het lijdens- en sterfverhaal van Jezus volgens het Evangelie van Mattheus. Hij schreef het als Thomascantor in Leipzig, waar hij van 1723 tot aan zijn dood in 1750 verantwoordelijk was voor de muziek in vier grote kerken van de stad. Daarnaast gaf hij les aan de leerlingen van de Thomasschule en leidde hij jarenlang het Collegium Musicum, een stadsorkest in Leipzig waarvoor hij veel soloconcerten heeft gecomponeerd. Als cantor van Leipzig moest Bach elke week een religieuze cantate voor koor en/of solisten met instrumentale begeleiding uitvoeren tijdens de Lutherse kerkdienst. Voor bijzondere diensten tijdens de religieuze feestdagen voorafgaand aan Pasen was het gebruikelijk om een passie te laten horen, een compositie waarin Jezus' lijdensverhaal uit

de bijbel op muziek is gezet. Een onderwerp dat in Bachs tijd zeer geliefd was. Bach schreef zijn *Matthäus-Passion* voor de Vesperdienst van Goede Vrijdag in de Thomaskirche in Leipzig. Wanneer precies, dat is niet helemaal duidelijk. Ook is onduidelijk wanneer het stuk voor het eerst werd uitgevoerd. Mogelijk was dit op 15 april 1729 in de Thomaskirche in Leipzig, maar volgens sommigen gebeurde dit al een paar jaar eerder, namelijk op Goede Vrijdag 11 april 1727.

Rolverdeling

Passend bij de traditie van 18e-eeuwse passiemuziek, vertellen de evangelist (tenor) en Jezus (bas) samen het lijdensverhaal volgens het evangelie van Mattheus, nu en dan bijgestaan door andere betrokkenen zoals Judas, Petrus en Pilatus (vertolkt door diverse zang-solisten). Het verhaal volgt de laatste dagen van Jezus, waarin hij wordt verraden, berecht, gekruisigd en begraven. Op sleutelmomenten in het verhaal voegden Bach en zijn tekstdichter Picander bekende kerkliederen en aria's toe, als reflectie of meditatie op het Bijbelverhaal. Uniek is ook de 'dubbelkorige' opzet in Bachs *Matthäus-Passion*. De musici en zangers worden verdeeld over twee koren die een verschillende functie krijgen: het eerste koor (koor 1 + orkest 1) is onderdeel van het verhaal en levert de belangrijkste emotionele reacties, het tweede koor (koor 2 + orkest 2) stelt vragen, levert commentaar en trekt conclusies. Het stereo-effect dat zo ontstaat werkt overdonderend, en ijzersterk zijn de momenten waarop beide koren en orkesten juist wél samen klinken. Opera-specialist Ivor Bolton zal deze dramatische effecten krachtig vormgeven, al benadrukt hij dat de intieme, reflecterende momenten minstens even belangrijk zijn: 'Het luide geroep en geklaag van het volk vraagt om nuance en reflectie, dat geldt tot op de dag van vandaag'.

Het verhaal en de muziek

De luisteraar van Bachs *Matthäus* ondergaat de emotionele reis van Christus, van het verraad tot de kruisiging en de dood. Het is een verhaal over optimisme en nederlaag, over hoopvolle beloftes en lijden en over liefde en haat. Bach was bijzonder inventief in de muzikale begeleiding van de recitatieven (spraakgezangen), afkomstig uit het evangelie van Mattheus. Denk aan het gekraai van de haan op het moment dat duidelijk wordt dat Petrus Jezus driemaal heeft verloochend, of aan 'het beven van de aarde en scheuren van de rotsen' nadat duidelijk is geworden dat God Jezus heeft verlaten. Maar het mooiste voorbeeld is misschien wel de keus voor de instrumentatie van de Christus-recitatieven. In alle recitatieven die Jezus zingt, wordt hij, bij wijze van klinkend aureool, begeleid door lieflijke strijkers, behalve bij zijn laatste woorden. Deze beroemde woorden luiden in Bachs *Matthäus-Passion*: 'Eli, Eli, lama asabthani' ('Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten'); de volledige verlatenheid van Jezus wordt hier dus geïllustreerd door de afwezigheid van de strijkers.

De teksten voor de aria's waren gloednieuw en gedicht door Picander, de koralen zijn afkomstig uit het lutherse gezangboek. Bach maakte ze vierstemmig en voorzag ze van doorwrochte harmonieën. Juist in de unieke aria's en koorden weet Bach de luisteraar te ontroeren en te overtuigen. Treffende voorbeelden zijn de aangrijpende sopraan-aria 'Blute nur' en de troostrijke alt-aria 'Erbarme dich' (met de beroemde vioolsolo); maar ook het overdonderende koorwerk 'Sind Blitze, sind Donner', dat extra goed werkt dankzij het stereo-effect van de twee tegenover elkaar opgestelde koren en orkesten. Een extreem voorbeeld is de overgang van één van de mooiste aria's over Christus' allerhoogste liefdesdaad 'Aus Liebe will mein Heiland sterben' (met de prachtige fluitsolo) naar de hernieuwde oproep om de kruisiging van Christus. De verklanking van deze abrupte terugkeer naar de woede van het volk en de brute kruisiging wordt gezien als een van de meest verontroerende momenten in de geschiedenis van de Westerse muziek.

Bachs ongelooflijke prestatie om dit verhaal zo indringend tot leven te brengen heeft ervoor gezorgd dat het generatie na generatie aanspreekt. Of om in muzikale termen te spreken: Bachs begrip en verfijning van harmonie, contrapunt en retoriek zorgen ervoor dat het menselijk brein veel 'begrijpt' van wat zijn muziek in de *Matthäus* doet, en dat geldt ook voor luisteraars die nooit enige muzikale training hebben gehad. Bachs muziek spreekt tot het hart.

Tekst: Noortje Zanen

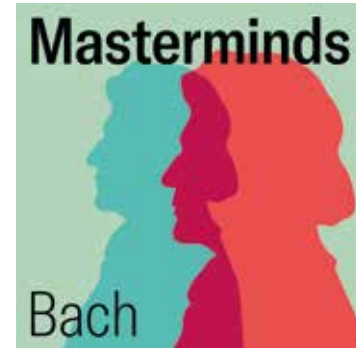

Tim Mead

Over het Nederlands Kamerorkest

Het Nederlands Kamerorkest werd in 1955 opgericht. Violist en dirigent Szymon Goldberg was muzikaal leider vanaf de oprichting van het orkest tot aan 1979. Hij verwierf wereldfaam toen hij met het orkest in de Carnegie Hall in New York speelde: 'If ever a concert merited the epithet 'perfect', it was the one given by Szymon Goldberg and his Netherlands Chamber Orchestra in Carnegie Hall,' schreef The New York Times destijds. Het Nederlands Kamerorkest is met 25 tot 45 musici een klein en intiem orkest en weet het publiek telkens weer mee te slepen met zinderend samenspel. De musici vertrouwen blind op elkaar, en die chemie is voelbaar tijdens een concert. In 2004 werd Gordan Nikolić aangesteld als muzikaal leider. Het orkest is samen met het Nederlands Philharmonisch Orkest de vaste orkestpartner van De Nationale Opera en wordt internationaal gerekend tot de beste operaorkesten.

Masterminds over Passiemuziek

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de klassieke muziek. De aflevering over het leven en de muziek van Bach is te beluisteren in diverse podcastapps of via [orkest.nl/bach](https://www.orkest.nl/bach).

Klassieke muziek voor iedereen. Maak jij het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen?

Kijk op [orkest.nl/steun](https://www.orkest.nl/steun) wat je als Vriend of Geefkringlid kunt doen.

Biografieën

Ivor Bolton, dirigent

De Engelse dirigent Ivor Bolton was tot 2016 chef-dirigent van het Mozarteum Orchester Salzburg. Sindsdien is hij chef-dirigent van het Sinfonieorchester Basel. Daarnaast is hij alweer enkele jaren leider van het Teatro Real in Madrid en, sinds de oprichting in 2012, leider van het Dresdner Festspielorchester. Hij dirigeerde producties in talloze operatheaters. Als gastdirigent geniet Ivor Bolton een grote reputatie. Zo leidde hij het Freiburger Barockorchester, het Tonhalle-Orchester Zürich en in Nederland het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest en het Koninklijk Concertgebouworkest, waarmee hij enkele jaren geleden ook Bachs *Matthäus-Passion* uitvoerde. Bij De Nationale Opera werkte Bolton de afgelopen jaren al veelvuldig succesvol samen met het Nederlands Kamerorkest.

Laurens Collegium

Het Laurens Collegium is in korte tijd uitgegroeid tot een van de meest vooraanstaande professionele koren van ons land. Geleid door Wiecher Mandemaker is het onderdeel van Laurens Vocaal, waar ook de Laurens-cantorij onder valt. Het koor geeft met grote regelmaat concerten in hun thuisbasis de Laurenskerk in Rotterdam, maar treedt ook nationaal en internationaal op. Naast eigen producties zingt het koor met veel Nederlandse orkesten waaronder het Koninklijk Concertgebouworkest, het Orkest van de Achttiende Eeuw en het Residentie Orkest. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Nog vorig seizoen voerde koor en orkest in de Rotterdamse Doelen de *Matthäus-Passion* uit onder leiding van Peter Dijkstra.

Nationaal Jongenskoor

Het Nationaal Jongenskoor is een onderdeel van de Nationale Koren, bedoeld voor kinderen en jongeren om op hoog niveau in koorverband te kunnen zingen. Artistieke leiding van de Nationale Koren is in handen van Irene Verburg en László Nemes. Het koor werkt samen met diverse grote orkesten in Nederland, waaronder het Radio Filharmonisch Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Koninklijk Concertgebouworkest. In 2019 zong het koor mee met de uitvoering van de *Matthäus-Passion* door het Nederlands Kamerorkest onder leiding van toenmalig chef-dirigent van het Nederlands Philharmonisch Orkest, Marc Albrecht. Afgelopen december zongen solisten uit het Nationaal Jongenskoor de rol van Drei Knaben in *Die Zauberflöte*, bij De Nationale Opera onder leiding van Riccardo Minasi.

Laurence Kilsby, tenor (Evangelist)

In zijn nog korte carrière heeft de Engels tenor Laurence Kilsby al veel van zich laten horen. Zo won hij in 2022 de Wigmore Hall/Bollinger International Song Competition en de Cesti Competition van de Innsbrucker Festwochen der Alten Musik. Hij zong mee in operaproducties van Opera North en de Nederlandse Reisopera. Momenteel is hij lid van de Académie van de Opéra National de Paris. Bachs passiemuziek staat regelmatig bij de tenor op het programma. Zo zong hij in 2022 mee in de *Johannes-Passion* tijdens een grote tournee met het Orchestra of the Age of Enlightenment onder leiding van Mark Padmore, waarmee hij onder meer in Het Concertgebouw Amsterdam te horen was.

Christopher Maltman, bas (Christus)

Christopher Maltman studeerde aanvankelijk biochemie voordat hij overstapte op zang. Hij volgde zijn opleiding aan de Royal Academy of Music in Londen en won in 1997 de Lieder Prize tijdens de BBC Cardiff Singer of the World Competition. De bariton geniet grote bekendheid als operazanger en trad op bij operahuizen als de Royal Opera Covent Garden in Londen, de Wiener Staatsoper en de Metropolitan Opera in New York. Daarnaast werkte hij samen met grote orkesten als Staatskapelle Dresden, het Los Angeles Philharmonic Orchestra en het New York Philharmonic Orchester. Met de Academy of Ancient Music onder leiding van Richard Egarr zong hij mee in een opname van de 'oerversie' van de *Matthäus-Passion*.

Carolyn Sampson, sopraan

De Engelse sopraan Carolyn Sampson studeerde zang aan de Birmingham University waarna ze haar debuut maakte bij de English National Opera. Ze zong veel operarollen bij onder meer de Scottish Opera en de Opéra de Lille. Daarnaast gaf ze talloze recitals in zalen als het Konzerthaus Wien, de Londense Wigmore Hall en Het Concertgebouw in Amsterdam. Sampson staat bekend om haar interpretatie van barokmuziek. Zo nam ze een groot aantal cantates op met het Bach Collegium Japan onder Masaaki Suzuki. De *Matthäus-Passion* voerde ze uit met onder meer de English National Opera, het Antwerp Symphony Orchestra en het Orkest van de Achttiende Eeuw. Op 20 maart werd Sampson in Groot-Brittannië geridderd voor haar verdiensten voor de muziek.

Tim Mead, countertenor

Countertenor Tim Mead studeerde muziekwetenschap in Cambridge en was daar lid van het beroemde Choir of King's College. Zijn zangstudie volgde hij aan het Royal College of Music. In de jaren daarna groeide hij uit tot één van de meest vooraanstaande countertenors. Hij werkte samen met vrijwel alle grote internationale barokensembles, waaronder Concerto Köln, Les Arts Florissants en The English Concert. Tim Mead is vooral bekend om zijn superieure interpretatie van de opera's van Händel. Talloze malen trad hij daarin op bij onder meer de Glyndebourne Opera, de Bayerische Staatsoper en De Nationale Opera in Amsterdam. Inmiddels heeft hij een groot aantal cd-opnames op zijn naam staan, waaronder het *Stabat Mater* van Pergolesi met La Nuova Musica onder leiding van David Bates. In de *Matthäus-Passion* was hij eerder al te horen bij de Nederlandse Bachvereniging.

Jeremy Ovenden, tenor

De Engelse tenor Jeremy Ovenden volgde zijn opleiding aan het Royal College of Music in Londen en vervolgde zijn studie bij Nicolai Gedda. Hij wordt gezien als een van de beste Mozart-tenoren en heeft daarnaast grote affiniteit met het barokke repertoire. Zo zong hij in opera's van Mozart in onder meer het Theater an der Wien, het Teatro Real in Madrid en Covent Garden in Londen. Maar ook de muziek van Bach speelde een belangrijke rol in zijn carrière. Diens passiemuziek stond de afgelopen jaren veelvuldig op Ovendens programma met orkesten als het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het WDR-Sinfonieorchester en het Koninklijk Concertgebouworkest.

Andrew Foster-Williams, bariton

Andrew Foster-Williams studeerde aan het Royal College of Music in Londen en won tijdens zijn studie al diverse prijzen. Hij zong in een groot aantal producties bij onder meer het Theater an der Wien, de Brusselse Munt en de Komische Oper Berlin. Op het concertpodium werkte hij samen met orkesten als het Cleveland Orchestra, het Mozarteumorchester Salzburg en het Koninklijk Concertgebouworkest. Foster-Williams zingt veel barokrepertoire. Zo maakte hij opnames van diverse Händel-opera's, waaronder *Deidamia* met De Nationale Opera. Bachs *Matthäus-Passion* zong hij onder meer met het Philadelphia Orchestra onder leiding van Yannick Nézet-Séguin.

J.S. Bach - Matthäus-Passion

Liedteksten

J.S. Bach - Matthäus-Passion BWV 244

ERSTER TEIL

1. Chor

Kommt ihr Töchter helft mir klagen. Sehet
- wen? - den Bräutigam, Seht ihn - wie?
- als wie ein Lamm, Sehet - was? - seht
die Geduld, Seht - wohin? - auf unsre
Schuld. Sehet ihn aus Lieb und Huld Holz
zum Kreuze selber tragen.

Choral Soprano di ripieno

O Lamm Gottes, unschuldig Am Stamm
des Kreuzes geschlachtet, Allzeit erfund'n
geduldig, Wiewohl du warest verachtet,
All' Sünd' hast du getragen, Sonst
müssten wir verzagen. Erbarm' dich unser,
o Jesu!

2. Evangelist

Da Jesus diese Rede vollendet hatte,
sprach er zu seinen Jüngern: Ihr wisset,
dass nach zweien Tagen Ostern wird und
des Menschen Sohn wird überantwortet
werden, dass er gekreuziget werde.

3. Choral

Herzliebster Jesu, was hast du verbro-
chen, Dass man ein solch scharf Urteil
hat gesprochen? Was ist die Schuld?
In was für Missetaten Bist du geraten?

4. Evangelist

Da versammelten sich die Hohenpriester
und Schriftgelehrten und die Ältesten des
Volks in den Palast des Hohenpriesters,
der da hiess Kaiphas; und hielten Rat, wie
sie Jesum mit Listen griffen und töteten.
Sie sprachen aber:

EERSTE DEEL

1. Koor

Komt o dochters, helpt mij klagen.
Ziet Hem - Wie? - de Bruidegom. Ziet Hem
- hoe? - zoals een lam. Ziet dan - wat?
- ziet Zijn geduld. Ziet - waarheen? - op
onze schuld. Ziet Hem uit liefde en
genade zelf het kruishout dragen.

Koraal Jongenskoor

O Lam van God onschuldig, Dat aan het
kruishout werd geslacht. Gij was altijd
geduldig, hoewel Gij werd veracht.
Alle zonden hebt Gij gedragen en daar-
door ons van de dood ontslagen. O Jezus,
ontferm u over ons.

2. Evangelist

Toen Jezus deze woorden gesproken had,
zei hij tot zijn leerlingen: Gij weet dat het
over twee dagen Pasen is;
dan zal de Mensenzoon worden overgele-
verd om gekruisigd te worden.

3. Koraal

Liefdevolle Jezus, wat hebt Gij misdaan
dat men zo'n hard vonnis heeft getekend?
Wat is Uw schuld? Welke misdaden
worden U aangerekend?

4. Evangelist

Toen kwamen de hogepriesters en
schriftgeleerden en de volksoudsten
samen in het paleis van de hogepriester,
die Kajafas heette, en ze beraadslaagden
hoe ze Jezus met een list zouden grijpen
en doden. Maar ze zeiden:

5. Chor

Ja nicht auf das Fest, auf dass nicht ein
Aufruhr werde im Volk.

6. Evangelist

Da nun Jesus war zu Bethanien, im Hause
Simonis des Aussätzigen, trat zu ihm ein
Weib, die hatte ein Glas mit köstlichem
Wasser und goss es auf sein Haupt, da er
zu Tische sass. Da das seine Jünger
sahen, wurden sie unwillig und sprachen:

7. Jünger

Wozu dienet dieser Unrat? Dieses Wasser
hätte mögen teuer verkauft und den
Armen gegeben werden.

8. Evangelist

Da das Jesus merkete, sprach er zu ihnen:
Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein
gut Werk an mir getan! Ihr habet allezeit
Arme bei euch, mich aber habt ihr nicht
allezeit. Dass sie dies Wasser hat auf
meinen Leib gegossen, hat sie getan, dass
man mich begraben wird. Wahrlich, ich
sage euch: wo dies Evangelium geprediget
wird in der ganzen Welt, da wird man auch
sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan
hat.

9. Rezitativ Alt

Du lieber Heiland, du,
Wenn deine Jünger töricht streiten,
Dass dieses fromme Weib
Mit Salben deinen Leib
Zum Grabe will bereiten,
So lasse mir inzwischen zu
Von meiner Augen Tränenflüssen
Ein Wasser auf dein Haupt zu giessen.

5. Koor

Niet op het feest, want anders kan er
oproer ontstaan onder het volk.

6. Evangelist

Terwijl Jezus nu te Bethanië in het huis
van Simon de melaatse was, kwam er een
vrouw naar Hem toe met een albasten
kruik vol kostelijk reukwater. Ze goot het
uit over Zijn hoofd, terwijl Hij aan tafel zat.
Toen de leerlingen dit zagen zeiden ze
verontwaardigd:

7. Leerlingen

Waarom deze verkwisting? Dat reukwater
had duur verkocht kunnen worden ten
bate van de armen!

8. Evangelist

Maar Jezus bemerkte het en zei: Waarom
valt gij deze vrouw lastig? Zij heeft immers
een goede daad aan Mij gedaan?
Want de armen hebt gij altijd bij u, maar
Mij niet. Door dit reukwater over Mijn
lichaam uit te gieten heeft zij Mijn
begrafenis voorbereid. Voorwaar, lk zeg u:
overal ter wereld waar dit Evangelie zal
worden verkondigd, zal ook tot haar
gedachtenis gesproken worden over wat
zij gedaan heeft.

9. Recitatief Alt

O liefdevolle Verlosser,
terwijl Uw leerlingen redetwisten omdat
deze vrome vrouw
het teken stelt van de rouw
die Uw dood spoedig brengen zal,
sta mij dan intussen toe
dat ik U hetzelfde doe
door met mijn tranen Uw hoofd te zalven.

10. *Arie Alt*

Bus und Reu'
Knirscht das Sündenherz entzwei,
Dass die Tropfen meiner Zähren
Angenehme Spezerei,
Treuer Jesu, dir gebären.

11. *Evangelist*

Da ging hin der Zwölfen einer, mit Namen
Judas Ischahoth, zu den Hohenpriestern,
und sprach: Was wolt ihr mir geben? Ich
will ihn euch verraten. Und sie boten ihm
dreissig Silberlinge. Und von dem an
suchte er Gelegenheit dass er ihn verriete.

12. *Arie Sopran*

Blute nur, du liebes Herz!
Ach, ein Kind, das du erzogen,
Das an deiner Brust gesogen,
Droht den Pfleger zu ermorden,
Denn es ist zur Schlange worden.

13. *Evangelist*

Aber am ersten Tag der süssen Brot'
traten die Jünger zu Jesu, und sprachen zu
ihm:

14. *Jünger*

Wo willst du, dass wir dir bereiten das
Osterlamm zu essen?

15. *Evangelist*

Er sprach: Gehet hin in die Stadt zu einem
und sprecht zu ihm: Der Meister lässt dir
sagen: Meine Zeit ist hier, ich will bei dir
die Ostern halten mit meinen Jüngern.
Und die Jünger taten wie ihnen Jesus
befohlen hatte, und bereiteten das
Osterlamm. Und am Abend setzte er sich
zu Tische mit den Zwölfen. Und da sie
assen, sprach er: Wahrlich, ich sage euch:
Einer unter euch wird mich verraten. Und
sie wurden sehr betrübt, und huben an
ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu
ihm: Herr, bin ich's?

10. *Aria Alt*

Boete en smart
breken het zondige hart.
Geef toch, dat de tranen van mijn ogen
voor U zoete balsem wezen mogen,
o trouwe Jezus.

11. *Evangelist*

Toen ging één van de twaalf, Judas Iskariot
genaamd, naar de opperpriesters en zei:
Wat is het u waard als ik Hem aan u
uitlever? En zij gaven hem dertig zilverlin-
gen. Vanaf dat moment zocht hij naar een
gelegenheid om Hem te verraden.

12. *Aria Sopraan*

Bloed nu maar, o moederhart,
Ach, een kind dat gij hebt grootgebracht,
dat eens aan uw borst heeft gelegen,
dreigt nu zijn Heer te gaan vermoorden
want het is tot slang geworden.

13. *Evangelist*

Op de eerste dag van het feest der
ongedesemde broden kwamen de
leerlingen bij Jezus en vroegen:

14. *Leerlingen*

Waar wilt Gij dat wij voorbereidingen gaan
treffen om het paasmaal te gebruiken?

15. *Evangelist*

Hij zei: Gaat in de stad naar degene die Ik
u noemen zal en zeg tegen hem: De
meester zegt: Mijn tijd is nabij, bij u houd
Ik met Mijn leerlingen het paasmaal.
En de leerlingen deden zoals Jezus hun
gezegd had en zij maakten het paasmaal
gereed. Toen het avond geworden was
ging Hij met de twaalf leerlingen aan tafel.
En terwijl zij aten, zei Hij: Voorwaar, Ik zeg
u; één van u zal Mij verraden. Zij werden
diep bedroefd en begonnen ieder aan
Hem te vragen: Ben ik het, Heer?

16. *Choral*

Ich bin's, ich sollte büssen,
An Händen und an Füßen
Gebunden in der Höll';
Die Geissein und die Banden
Und was du ausgestanden,
Das hat verdienet meine Seel'.

17. *Evangelist*

Er antwoordte und sprach: Der mit der
Hand mit mir in die Schüssel tauchet, der
wird mich verraten. Des Menschen Sohn
gehét zwar dahin, wie von ihm geschrie-
ben stehet, doch wehe dem Menschen,
durch welchen des Menschen Sohn
verraten wird. Es wäre ihm besser, dass
derselbige Mensch noch nie geboren
wäre. Da antwoordte Judas, der ihn verriet,
und sprach: Bin ich's, Rabbi? Er sprach zu
ihm: Du sagest's. Da sie aber assen, nahm
Jesús das Brot, dankete und brach's und
gab's den Jüngern, und sprach: Nehmet,
esst, das ist mein Leib. Und er nahm den
Kelch und dankete, gab ihnen den, und
sprach: Trinket alle daraus, das ist mein
Blut des neuen Testaments, welches
vergossen wird für viele, zur Vergebung
der Sünden. Ich sage euch: Ich werde von
nun an nicht mehr von diesem Gewächs
des Weinstocks trinken bis an den Tag, da
ich's neu trinken werde mit euch in
meines Vaters Reich.

18. *Rezitatief Sopran*

Wiewohl mein Herz in Tränen schwimmt,
Dass Jesús von uns Abschied nimmt,
So macht mich doch sein Testament
erfreut: Sein Fleisch und Blut,
o Kostbarkeit,
Vermacht er mir in meine Hände,
Wie er es auf der Welt mit denen Seinen,
Nicht böse können meinen,
So liebt er sie bis an das Ende.

16. *Koraal*

Ik ben het, ik zou moeten boeten,
aan handen en voeten gebonden
in de hel.
Want de boeien en de geselslagen en
alles wat Gij hebt gedragen droeg Gij,
o Heer, om mij.

17. *Evangelist*

Hij antwoordde hun: Degene die zijn hand
met Mij in de schotel doopt zal Mij
verraden. De Mensenzoon gaat heen zoals
van Hem geschreven staat, maar wee de
mens door wie de Mensenzoon verraden
wordt. Het zou beter voor hem zijn
geweest als hij niet geboren was. Toen zei
Judas, Zijn verrader: Ben ik het, Heer? Hij
zei tot hem: Gij zegt het. En terwijl zij aten,
nam Jesús het brood, zegende het, brak
het en gaf het aan Zijn leerlingen met de
woorden: Neemt en eet hiervan, dit is
Mijn lichaam. En Hij nam de beker, sprak
een dankgebed uit en reikte hem aan hen
over met de woorden: Drinkt allen hieruit,
want dit is Mijn bloed van het nieuwe
verbond, dat voor velen vergoten zal
worden tot vergeving van de zonden. En Ik
zeg u: van nu af aan zal Ik niet meer van
de wijn drinken, tot op de dag dat Ik ze
hernieuwd met u zal drinken in het rijk
van Mijn Vader.

18. *Recitatief Sopraan*

Hoewel mijn hart bedroefd is nu Jesús
afscheid neemt ben ik toch blij om wat
Hij mij geeft:
Zijn vlees en bloed,
waarin Hij leeft
laat Hij na in mijn handen.
Zoals Hij op aarde steeds de Zijnen
omringde met een goedheid zo groot,
Zo heeft Hij hen nu lief tot in de dood.

19. *Arie Sopran*

Ich will dir mein Herze schenken, Senke dich, mein Heil, hinein, Ich will mich in dir versenken, Ist dir gleich die Welt zu klein, Ei, so sollst du mir allein Mehr als Welt und Himmel sein.

20. *Evangelist*

Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten, gingen sie hinaus an den Oelberg. Da sprach Jesus zu ihnen: In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern an mir. Denn es stehet geschrieben: Ich werde den Hirten schlagen, und die Schafe der Herde werden sich zerstreuen. Wann ich aber auferstehe, will ich vor euch hingehen in Galiläam.

21. *Choral*

Erkenne mich, mein Hüter,
Mein Hirte, nimm mich an;
Von dir, Quell' alle Güter,
Ist mir viel Gut's getan.
Dein Mund hat mich gelabet
Mit Milch und süsser Kost,
Dein Geist hat mich begabet
Mit mancher Himmelslust.

22. *Evangelist*

Petrus aber antwoordete und sprach zu ihm: Wenn sie auch alle sich an dir ärgerten, so will ich doch mich nimmermehr ärgern. Jesus sprach zu ihm: Wahrlich, ich sage dir: In dieser Nacht, ehe der Hahn krähet, wirst du mich dreimal verleugnen. Petrus sprach zu ihm: Und wenn ich mit dir sterben müsste, so will ich dich nicht verleugnen. Desgleichen sagten auch alle Jünger.

19. *Aria Sopraan*

Ik wil U miin hart geven O Heer, vervul het van U. Ik wil slechts vanuit U leven en helemaal opgaan in U. En is deze wereld misschien te klein, dan zult Gij voor mij hemel en aarde zijn.

20. *Evangelist*

En na de lofzang gezongen te hebben, gingen zij op weg naar de Olijfborg. Toen zei Jezus tot hen: In deze nacht zult gij u allen aan Mij ergeren, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen der kudde zullen verstrooid worden. Maar wanneer Ik zal zijn verrezen, zal Ik u voorgaan naar Galilea.

21. *Koraal*

Erken mij, mijn Behoeder,
mijn Herder, neem mij aan
Door U, bron van al 't goede,
is mij veel goeds gedaan.
Uw mond heeft mij geleest
met melk en zoete honing.
Uw geest schonk mij de vreugde uit de
heerlijke hemelwoning.

22. *Evangelist*

Petrus gaf Hem ten antwoord: Al zouden allen zich aan U ergeren, ik nooit! Jezus sprak tot hem: Voorwaar, Ik zeg u: In deze nacht, nog vóór de haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen. Petrus antwoordde: Zelfs al moest ik met U sterven, nooit zou ik U verloochenen. En zo spraken ook de andere leerlingen.

23. *Choral*

Ich will hier bei dir stehen,
Verachte mich doch nicht!
Von dir will ich nicht gehen,
Wenn dir dein Herze bricht.
Wann dein Herz wird erblassen,
Im letzten Todesstoss,
Alsdenn will ich dich fassen
In meinen Arm und Schoss.

24. *Evangelist*

Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hiess Gethsemane, und sprach zu seinen Jüngern: Setzet euch hier, bis dass ich dort hingehe und bete. Und nahm zu sich Petrum und die zween Söhne Zebedäi, und fing an zu hauern und zu zagen. Da sprach Jesus zu ihnen: Meine Seele ist betrübt bis an den Tod; bleibet hier und wachet mit mir.

25. *Rezitatief Tenor und Chor*

Tenor
O Schmerz! wie zittert das gequälte Herz,
Wie sinkt es hin, wie bleicht sein Angesicht!

Choral
Was ist die Ursach' aller solcher Plagen?

Tenor
Der Richter führt ihn vor Gericht. Da ist kein Trost, kein Helfer nicht.

Choral
Ach, meine Sünden haben dich geschlagen!

Tenor
Er leidet alle Höllenqualen, Er soll für fremden Raub bezahlen.

Choral
Ich, ach Herr Jesu, habe dies verschuldet,
Was du erduldet.

Tenor
Ach, könnte meine Liebe dir,
Mein Heil, dein Zittern und dein Zagen
Vermindern oder helfen tragen,
Wie gerne blieb' ich hier.

23. *Koraal*

Ik wil hier bij U blijven,
verwerp mijn bijzijn niet.
Ik wil U niet verlaten,
U, die mij nooit verliet.
Wanneer Uw hart zal breken
in het uur van de dood,
zal ik Uw hoofd bergen in mijn armen en
mijn schoot.

24. *Evangelist*

Toen kwam Jezus met hen aan op een plaats, Gethsemane geheten, en sprak tot zijn leerlingen: Ga hier zitten, terwijl Ik verderop ga bidden. En Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeus mee en begon bedroefd en angstig te worden. Hij zei tot hen: Mijn ziel is bedroefd tot stervens toe. Blijft hier en waakt met Mij.

25. *Recitatief Tenor en koor*

Tenor
O droefheid, hoe beeft het bange hart,
hoe krimpt het samen, hoe bleek wordt
Zijn gezicht!

Koor
Wat is de oorzaak van al deze kwellingen?

Tenor
De rechter voert Hem voor het gericht. Er is geen troost, geen redding in zicht.

Koor
Ach, mijn zonden hebben U geslagen!

Tenor
Hij moet helse pijnen lijden om anderen van hun schuld te bevrijden.

Koor
Ach Heer, om mijn schulden moet Gij dit dulden.

Tenor
Ach, als toch mijn liefde, Heer, Uw angsten en plagen verminderen kon of helpen dragen, wat zou ik dan graag bij U blijven.

26. Arie Tenor und Chor

Tenor
Ich will bei meinem Jesu wachen.
Chor
So schlafen unsre Sünden ein.
Tenor
Meinen Tod Büsset seiner Seelen Not;
Sein Trauern machet mich voll Freuden.

Chor
Drum muss uns sein verdienstlich Leiden
Recht bitter, und doch süsse sein.

27. Evangelist

Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf
sein Angesicht und betete, und sprach:
Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser
Kelch von mir; doch nicht wie ich will,
sondern wie du willst.

28. Rezitativ Bass

Der Heiland fällt vor seinem Vater nieder;
Dadurch erhebt er mich und Alle Von
unserm Falle Hinauf zu Gottes Gnade
wieder. Er ist bereit Den Kelch des Todes
Bitterkeit zu trinken, In welchen Sünden
dieser Welt Gegossen sind, und hässlich
stinken, Weil es dem lieben Gott gefällt.

29. Arie Bass

Gerne will ich mich bequemen, Kreuz und
Becher anzunehmen, Trink' ich doch dem
Heiland nach Denn sein Mund, Der mit
Milch und Honig fliesset, Hat den Grund
Und des Leidens herbe Schmach, Durch
den ersten Trunk versüset.

30. Evangelist

Und er kam zu seinen Jüngern und fand
sie schlafend, und sprach zu ihnen:
Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit mir
wachen? Wachtet und betet, dass ihr nicht
in Anfechtung fallet.

26. Aria Tenor en koor

Tenor
Ik wil bij mijn Jezus waken.
Koor
Dan slapen onze zonden in.
Tenor
Omwille van mijn dood is Zijn lijden nu zo
groot. Zijn droefheid brengt voor mij
vreugde.
Koor
Daarom moet Zijn dienstbaar lijden
bitterzoet voor ons allen zijn.

27. Evangelist

En Hij ging een weinig verder, wierp zich
voorover op de grond en bad: Mijn Vader,
als het mogelijk is, laat dan deze beker
aan Mij voorbijgaan. Echter niet Mijn wil,
maar Uw wil geschiede.

28. Recitatief Bas

De Heer valt voor Zijn Vader neer,
waardoor Hij mij en allen die waren
gevallen laat opstaan in genade weer.
Hij is bereid de bittere kelk van de dood te
drinken waarin de zonden van de mensen
gegoten zijn: Hij zal hem drinken
om te voldoen aan Zijn Vaders wensen.

29. Aria Bas

Graag wil ik mij bereid verklaren om het
kruis en de beker te aanvaarden. Dan doe
ik hetzelfde als mijn Heer. Want Zijn mond
die overstroomt van melk en honingvloed
heeft de wrange smaak van het lijden door
de eerste teug reeds verzoet.

30. Evangelist

Nu ging Hij terug naar Zijn leerlingen en
vond hen in slaap. Hij zei tot hen:
Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?
Waakt en bidt, opdat gij niet in verleiding
komt;

Der Geist ist willig, aber das Fleisch ist
schwach. Zum andern Mal ging er hin,
betete und sprach: Mein Vater, ist's nicht
möglich, dass dieser Kelch von mir gehe,
ich trinke ihn denn; so geschehe dein
Wille.

31. Choral

Was mein Gott will, das g'scheh' all'zeit,
Sein Will' der ist der beste;
Zu helfen den'n er ist bereit,
Die an ihn glauben feste;
Er hilft aus Not,
Der fromme Gott,
Und züchtiget mit Massen.
Wer Gott vertraut,
Fest auf ihn baut,
Den will er nicht verlassen.

32. Evangelist

Und er kam und fand sie aber schlafend,
und ihre Augen waren voll Schlafs. Und er
liess sie und ging abermals hin, und
betete zum dritten Mal, und redete
dieselbigen Worte. Da kam er zu seinen
Jüngern und sprach zu ihnen: Ach! wollt
ihr nun schlafen und ruhen? Siehe, die
Stunde ist hier dass des Menschen Sohn
in der Sünder Hände überantwortet wird.
Stehet auf, lasset uns gehen: siehe, er ist
da, der mich verrät. Und als er noch
redete, siehe, da kam Judas, der Zwölfen
einer, und mit ihm eine grosse Schar mit
Schwertern und mit Stangen, von den
Hohenpriestern und Aeltesten des Volks.
Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen
gegeben und gesagt: Welchen ich küssen
werde, der ist's, den greifet. Und alsbald
trat er zu Jesum und sprach: Gegrüsset
seist du, Rabbi! Und küsstet ihn. Jesus
aber sprach zu ihm: Mein Freund, warum
bist du kommen? Da traten sie hinzu, und
legten die Hände an Jesum, und griffen
ihn.

de geest is wel gewillig, maar het vlees is
zwak. Opnieuw ging Hij heen en bad: Mijn
Vader, als deze beker niet voorbij kan
gaan zonder dat Ik hem drink, dan
geschiede Uw wil.

31. Koraal

Wat God wil, gebeurt altijd.
Niets gaat Zijn wil te boven.
Hij is altijd tot hulp bereid voor degenen
die in Hem geloven.
Hij helpt in nood,
de goede God,
en straffen doet Hij met mate.
Wie God vertrouwt en
vast op Hem bouwt,
die zal Hij niet verlaten.

32. Evangelist

En toen Hij terugkwam vond Hij hen weer
in slaap, want hun oogleden waren zwaar
geworden. Nogmaals verliet Hij hen en
ging heen, en bad voor de derde maal met
dezelfde woorden. Toen keerde Hij bij Zijn
leerlingen terug en sprak tot hen:
Ach, wilt gij nú slapen en rusten? Zie, het
uur is nabij waarop de Mensenzoon wordt
overgeleverd in de handen van de zon-
daars. Sta op, laten we gaan, want hij die
Mij verraden zal, is vlakbij. En terwijl Hij
nog sprak, zie: daar kwam Judas, één van
de twaalf, vergezeld van een grote bende
met zwaarden en stokken, gestuurd door
de opperpriesters en oudsten van het
volk. De verrader had hun een teken
gegeven en gezegd: Die ik zal kussen, Hij
is het. Grijpt Hem. En onmiddellijk liep hij
op Jezus toe met de woorden: Wees
gegroet, Rabbi! En hij kuste Hem. Maar
Jezus zei tot hem: Vriend, waartoe zijt gij
gekomen? Nu kwamen ze toelopen en
maakten zich van Jezus meester.

33. *Duett Sopran, Alt und Chor*

Sopran und Alt

So ist mein Jesus nun gefangen.

Chor

Lasst ihn, haltet, bindet nicht!

Sopran und Alt

Mond und Licht Ist vor Schmerzen
untergangen, Weil mein Jesus ist gefan-
gen.

Sie führen ihn, er ist gebunden!

Chor

Sind Blitze, sind Donner in Wolken
verschwunden? Eröffne den feurigen
Abgrund, o Hölle!

Zertrümmre, verderbe, verschlinge,
zerschelle Mit plötzlicher Wut

Den falschen Verräter, das mörd'rische
Blut!

34. *Evangelist*

Und siehe, einer aus denen, die mit Jesu
waren, reckete die Hand aus, und schlug
des Hohenpriesters Knecht, und hieb ihm
ein Ohr ab. Da sprach Jesus zu ihm:
Stecke dem Schwert an seinen Ort, denn
wer das Schwert nimmt, der soll durchs
Schwert umkommen. Oder meinst du,
dass ich nicht könnte meinen Vater bitten,
dass er mir zuschickte mehr denn zwölf
Legion Engel? Wie würde aber die Schrift
erfüllet? Es muss also gehen. Zu der
Stund' sprach Jesus zu den Scharen: Ihr
seid ausgegangen als zu einem Mörder,
mit Schwertern und mit Stangen, mich zu
fahen; bin ich doch täglich bei euch
gesessen und habe gelehret im Tempel
und ihr habt mich nicht gegriffen. Aber
das ist alles geschehen, dass erfüllet
würden die Schriften der Propheten. Da
verliessen ihn alle Jünger und flohen.

33. *Duet Sopraan alt en koor*

Sopraan en alt

Zo is mijn Jezus dan gevangen.

Koor

Laat Hem, hou op, bind Hem niet vast!

Sopraan en alt

Het maanlicht is van droefheid onder-
gegaan, omdat Jezus is gevangen.

Ze voeren Hem weg, Hij is gebonden!

Koor

Zijn bliksem en donder in de wolken
verdwenen?

Open uw vurige afgrond, o hel!

Verbrijzel, verwoest, verslind en breek
met één woedend gebaar

de valse verrader, de moordenaar!

34. *Evangelist*

En zie: een van hen die bij Jezus waren,
streckte zijn hand uit, trok zijn zwaard en
trof daarmee de slaaf van de hogepriester
en sloeg hem een oor af. Maar Jezus zeide
tot hem: Steek uw zwaard weer bij u, want
allen die naar het zwaard grijpen zullen
door het zwaard omkomen. Of dacht gij
dat Mijn Vader Mij niet onmiddellijk meer
dan twaalf legioenen engelen zou sturen
als Ik Hem daarom vroeg? Maar hoe
zouden anders de schriften in vervulling
kunnen gaan, die zeggen dat het zo moet
gebeuren? Nu sprak Jezus tot de bende:
Als tegen een rover zijt gij uitgetrokken
met zwaarden en stokken om Mij gevan-
gen te nemen. Dagelijks zat Ik in de
tempel te onderwijzen, en gij hebt Mij
niet gegrepen. Maar dit alles is gebeurd
opdat de schriften der profeten in
vervulling zouden gaan. Toen lieten alle
leerlingen Hem in de steek en vluchtten.

35. *Choral*

O Mensch, beweine dein' Sünde gross,
Darum Christus sein's Vaters Schoss
Auessert' und kam auf Erden.
Von einer Jungfrau rein und zart
Für uns er hie geboren ward,
Er wollt' der Mittler werden.
Den'n Toten er das Leben gab,
Und legt' dabei all' Krankheit ab,
Bis sich die Zeit herdrange,
Dass er für uns geopfert würd',
Trüg' unsrer Sünden schwere Bürd'
Wohl an dem Kreuze lange.

35. *Koraal*

O mens, beweene uw grote zonden,
waarom Christus naar de aarde werd
gezonden
en de schoot van Zijn Vader verliet.
Uit een maagd werd Hij geboren om voor
ons, die waren verloren, tot bemiddelaar
te zijn. Doden riep Hij weer tot leven,
zieken heeft Hij doen genezen tot tenslot-
te kwam de tijd waarop Hij Zijn leven gaf
voor allen, de zonden op Zich nam van
allen en tot het kruishout was bereid.

ZWEITER TEIL

36. Arie Alt und Chor

Alt

Ach, nun ist mein Jesus hin!

Chor

Wo ist denn dein Freund hingegangen,
O du Schönste unter den Weibern?

Alt

Ist es möglich? Kann ich schauen?

Chor

Wo hat sich dein Freund hingewandt?

Alt

Ach! mein Lamm in Tigerklauen! Ach!
wo ist mein Jesus hin?

Chor

So wollen wir mit dir ihn suchen.

Alt

Ach! was soll ich der Seele sagen, Wenn
sie mich wird ängstlich fragen: Ach! wo ist
mein Jesus hin?

37. Evangelist

Die aber Jesum gegriffen hatten, führten
ihn zu dem Hohenpriester Kaiphas, dahin
die Schriftgelehrten und Aeltesten sich
versammelt hatten. Petrus aber folgte
ihm nach von ferne, bis in den Palast des
Hohenpriesters, und ging hinein, und
satzte sich bij den Knechten, auf dass er
sähe wo es hinaus wollte. Die Hohen-
priester aber und Aeltesten und der ganze
Rat suchten falsches Zeugnis wider
Jesum, auf dass sie ihn töteten, und
funden keines.

38. Choral

Mir hat die Welt trüglich gericht't
Mit Lügen und mit falschem G'dicht,
Viel Netz' und heimlich' Stricken.
Herr, nimm mein wahr in dieser G'fahr,
B'hüt mich vor falschen Tücken.

TWEEDE DEEL

36. Aria Alt en koor

Alt

Ach, nu is mijn Jezus heen!

Koor

Waar is uw Vriend dan heengegaan,
o gij schoonste onder de vrouwen?

Alt

Is het mogelijk dit te aanschouwen?

Koor

Waar is uw Vriend dan heengegaan?

Alt

Ach, miin Lam in tijgerklauwen, ach,
waar is mijn Jezus heen?

Koor

Dan willen wij Hem met u zoeken.

Alt

Ach, hoe kan mijn ziel verdragen dat zij
angstig mij moet vragen: ach, waar is mijn
Jezus heen?

37. Evangelist

Zij die Jezus gegrepen hadden, voerden
Hem weg naar Kaïfas, de hogepriester, bij
wie de oudsten en schriftgeleerden bijeen
gekomen waren. Petrus volgde Hem van
verre, tot in de voorhof van de hogepries-
ter; en binnengekomen ging hij tussen de
dienaars zitten om te zien hoe het af zou
lopen. De opperpriesters en heel de Hoge
Raad zochten naar een valse aanklacht
tegen Jezus om Hem ter dood te brengen.
Maar zij vonden er geen.

38. Koraal

De wereld heeft mij ten onrechte
door leugens en bedrog beschuldigd,
uit afgunst en misdadigheid. Heer,
zie naar mij om in dit gevaar.
Behoed mij voor valse aanklachten.

39. Evangelist

Und wiewohl viel falsche Zeugen herz-
traten, funden sie doch keins. Zuletzt
traten herzu zween falsche Zeugen und
sprachen: Er hat gesagt: Ich kann den
Tempel Gottes abbrechen und in dreien
Tagen denselben bauen. Und der Hohe-
priester stund auf und sprach zu ihm:
Antwortest du nichts zu dem, das diese
wider dich zeugen? Aber Jesus schwieg
stille.

40. Rezitativ Tenor

Mein Jesus schweigt zu falschen Lügen
stille, Um uns damit zu zeigen, Dass sein
erbarmensvoller Wille Vor uns zum Leiden
sei geneigt, Und dass wir in dergleichen
Pein Ihm sollen ähnlich sein, Und in
Verfolgung stille schweigen.

41. Arie Tenor

Geduld, Geduld! Wenn mich falsche
Zungen stechen, Leid' ich wider meine
Schuld Schimpf und Spott, Ei, so mag der
Liebe Gott Meines Herzens Unschuld
rächen.

42. Evangelist

Und der Hohepriester antwortete und
sprach zu ihm: Ich beschwöre dich bei
dem lebendigen Gott, dass du uns sagest,
ob du seiest Christus, der Sohn Gottes?
Jesus sprach zu ihm: Du sagest's. Doch
sage ich euch: Von nun an wird's gesche-
hen, dass ihr sehen werdet des Menschen
Sohn sitzen zur Rechten der Kraft, und
kommen in den Wolken des Himmels. Da
zerriss der Hohepriester seine Kleider und
sprach: Er hat Gott gelästert, was dürfen
wir weiter Zeugnis? Siehe, jetzt habt ihr
seine Gotteslästerung gehöret. Was
dünket euch? Sie antworteten und
sprachen: Er ist des Todes schuldig!

39. Evangelist

Hoewel vele valse getuigen naar voren
kwamen vonden zij niets. Maar tenslotte
traden er twee naar voren die verklaarden:
Hij heeft gezegd: ik kan de tempel van
God afbreken en binnen drie dagen weer
opbouwen. De hogepriester stond op en
zei tot Hem: Geeft Gij geen antwoord op
wat zij tegen U inbrengen? Maar Jezus
bleef zwijgen.

40. Recitatief Tenor

Jezus zwijgt op valse aanklachten stil,
om ons daarmee te bewijzen dat Zijn
liefdevolle wil voor ons tot lijden is bereid,
en dat wij, in dergelijke pijn, zijn navolgers
dienen te zijn door bij vervolging ook stil
te zwijgen.

41. Aria Tenor

Geduld, geduld! Als onrecht van valse
tongen mij tart moet ik lijden zonder
schuld. Laster en spot, o, dat de goede
God de onschuld zal wreken van mijn
hart!

42. Evangelist

De hogepriester zei tot Hem: Ik bezweer U
bij de levende God, dat Gij ons zegt of Gij
de Christus zijt, de Zoon van God.
Jezus zei tot hem: Gij zegt het. Maar Ik zeg
u: van nu af aan zult gij de Mensenzoon
zien zitten aan de rechterhand van Gods
Majesteit en Hem zien komen op de
wolken des hemels. Toen scheurde de
hogepriester zijn kleren en zei: Hij heeft
God gelasterd! Waarvoor hebben wij nog
getuigen nodig? Zie, nu hebt gij de
godslastering gehoord. Wat denkt u
ervan? Zij antwoordden: Hij is de dood
schuldig!

43. Evangelist

Da speieten sie aus in sein Angesicht,
und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche
aber schlugen ihn in's Angesicht, und
sprachen: Weissage uns, Christe, wer ist's
der dich schlug?

44. Choral

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht't?
Du bist ja nicht ein Sünder,
Wie wir und unsre Kinder,
Von Missetaten weisst du nicht.

45. Evangelist

Petrus aber sass draussen im Palast, und
es trat zu ihm eine Magd und sprach: Und
du warest auch mit dem Jesu aus Galiläa.
Er leugnete aber vor ihnen allen, und
sprach: Ich weiss nicht was du sagest. Als
er aber zur Tür hinausging, sahe ihn eine
andere, und sprach zu denen die da
waren: Dieser war auch mit dem Jesu von
Nazareth. Und er leugnete abermal und
schwur dazu: Ich kenne des Menschen
nicht. Und über eine kleine Weile traten
hinzu, die da standen, und sprachen zu
Petro: Wahrlich, du bist auch einer von
denen, denn deine Sprache verrät dich.

46. Evangelist

Da hub er an sich zu verfluchen und zu
schwören: Ich kenne des Menschen nicht.
Und alsbald krähete der Hahn. Da dachte
Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm
sagte: "Ehe der Hahn krähen wird, wirst
du mich dreimal verleugnen", und ging
heraus und weinete bitterlich.

47. Arie Alt

Erbarme dich, Mein Gott, Um meiner
Zähnen willen! Schau hier, Herz und
Auge weint vor dir bitterlich.

43. Evangelist

Toen spuwden zij Hem in het gezicht en
sloegen Hem met hun vuisten. Weer
anderen sloegen Hem in het gezicht en
zeiden: Profeteer ons, Christus, wie heeft
U geslagen?

44. Koraal

Wie heeft U zo geslagen,
mijn Redder, en met plagen
U zoveel aangedaan?
Gij zijt geen zondaar zoals wij,
slechts liefde en geluk bracht Gij.
Geen enkel kwaad hebt Gij gedaan.

45. Evangelist

Terwijl Petrus buiten in de voorhof zat,
kwam er een dienstmeisje naar hem toe
en zei tot hem: Jij was ook bij Jezus, de
Galileeër. Maar hij ontkende het ten
aanhore van allen en zei: Ik weet niet
waarover je het hebt. Toen hij naar het
portaal ging merkte een ander hem op en
zei tot de aanwezigen: Deze man was ook
bij Jezus van Nazareth. En opnieuw
ontkende hij het met een eed: Ik ken die
man niet. Maar even later kwamen de
omstanders naar Petrus toe en zeiden:
Zeker, ook jij hoort bij Hem, want je
uitspraak verraadt je.

46. Evangelist

Toen begon hij te vloeken en te zweren: Ik
ken die man niet. En onmiddellijk kraaide
er een haan. Toen herinnerde Petrus zich
de woorden die Jezus had gesproken: nog
voor de haan kraait, zult gij Mij driemaal
verloochenen. En hij ging naar buiten en
weende bitter.

47. Arie Alt

Heb medelijden, Heer, omwille van mijn
tranen. Zie hoe hart en ogen om U wenen
zo bitter.

48. Choral

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell' ich mich doch wieder ein.
Hat uns doch dein Sohn verglichen,
Durch sein' Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld,
Aber deine Gnad' und Huld
Ist viel grösser als die Sünde,
Die ich stets in mir befinde.

49. Evangelist

Des Morgens aber hielten alle Hohen-
priester und die Aeltesten des Volks
einen Rat über Jesum, dass sie ihn
töteten. Und banden ihn, führeten ihn
hin, und überantworteten ihn dem
Landpfleger Pontio Pilato. Da das sahe
Judas, der ihn verraten hatte, dass er
verdammt war zum Tode, gereuete es ihn,
und brachte herwieder die dreissig
Silberlinge den Hohenpriestern und
Aeltesten und sprach: Ich habe übel
getan, dass ich unschuldig Blut verraten
habe. Sie sprachen: Was gehet uns das
an? Da siehe du zu!

50. Evangelist

Und er warf die Silberlinge in den Tempel,
hub sich davon, ging hin, und erhängete
sich selbst. Aber die Hohenpriester
nahmen die Silberlinge und sprachen: Es
taugt nicht, dass wir sie in den Gotteskas-
ten legen, denn es ist Blutgeld.

51. Arie Bass

Gebt mir meinen Jesum wieder! Seht, das
Geld, den Mörderlohn, Wirft euch der
verlor'ne Sohn Zu den Füssen nieder.

48. Koraal

Mocht ook ik van U afgedwaald zijn dan
keer ik mij weer tot U.
Uw zoon heeft alles goedgeemaakt nu door
Zijn angst en stervenspijn.
Ik ontken niet mijn schuld,
maar Uw genade en geduld zijn veel groter
dan de zonden waarmee ik mij weet
verbonden.

49. Evangelist

Toen het morgen geworden was, namen
alle opperpriesters en oudsten van het
volk het besluit om Jezus te doden. Zij
boeiden Hem, voerden Hem weg en
leverden Hem uit aan Pilatus, de land-
voogd. Toen Judas, die Hem verraden had,
zag dat Hij veroordeeld was, kreeg hij
spijt, bracht de dertig zilverlingen naar de
opperpriesters en oudsten terug en zei: Ik
heb gezondigd door onschuldig bloed te
verraden. Zij zeiden: Wat gaat ons dat
aan? Dat is voor uw verantwoording.

50. Evangelist

Maar hij wierp de zilverlingen in de
tempel, vluchtte weg en hing zich op. De
opperpriesters raaptten de zilverlingen op
en zeiden: Wij mogen dit niet in de
offerkist doen, want het is bloedgeld.

51. Arie Bas

Geef mij toch mijn Jezus weer! Zie, het
geld, het moordenaarsloon werpt nu de
verloren zoon voor uw voeten neer.

52. Evangelist

Sie hielten aber einen Rat und kauften einen Töpfersacker darum, zum Begräbnis der Pilger. Daher ist derselbige Acker genennet der Blutacker bis auf den heutigen Tag. Da ist erfüllet, das gesagt ist durch den Propheten Jeremias, da er spricht: Sie haben genommen dreissig Silberlinge, damit bezahlet ward der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel; und haben sie gegeben um einen Töpfersacker, als mir der Herr befohlen hat. Jesus aber stand vor dem Landpfleger; und der Landpfleger fragte ihn, und sprach: Bist du der Juden König? Jesus aber sprach zu ihm: Du sagest's. Und da er verklagt ward von den Hohenpriestern und Aeltesten antwortete er nichts. Da sprach Pilatus zu ihm: Hörest du nicht, wie hart sie dich verklagen? Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also, dass sich auch der Landpfleger sehr verwunderte.

53. Choral

Befiehl du deine Wege,
Und was dein Herze kränkt,
Der allertreusten Pflege
Dess, der den Himmel lenkt;
Der Wolken, Luft und Winden
Gibt Wege, Lauf und Bahn,
Der wird auch Wege finden,
Da dein Fuss gehen kann.

54. Evangelist

Auf das Fest aber hatte der Landpfleger Gewohnheit dem Volk einen Gefangenen loszugeben, welchen sie wollten. Er hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen, einen sonderlichen vor andern, der hiess Barabbam. Und da sie versamlet waren, sprach Pilatus zu ihnen: Welchen wollet ihr, dass ich euch losgebe? Barabbas oder Jesum von dem gesaget wird, er sei Christus?

52. Evangelist

En zij besloten daarvoor het land van de pottenbakker te kopen, als begraafplaats voor vreemdelingen. Daarom wordt die akker tot op de dag van vandaag bloedakker genoemd. Zo werd vervuld wat de profeet Jeremia gezegd had: en zij namen de dertig zilverlingen, de prijs waarop de kinderen van Israël Hem hadden geschat, en gaven die voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heer mij had opgedragen. Toen Jezus voor de landvoogd stond ondervroeg deze Hem en zei: Zijt Gij de koning van de Joden? Jezus antwoordde hem: Gij zegt het. Maar op de beschuldigingen van de opperpriesters en oudsten antwoordde Hij niets. Toen zei Pilatus tot Hem: Hoort Gij dan niet, wat zij tegen U getuigen? Maar Hij antwoordde Hem op geen enkele vraag, zodat de landvoogd zeer verwonderd was.

53. Koraal

Leg gerust uw leven
en al wat uw hart bezwaart
in de handen van Degene die
hemel en aarde bewaart,
die wolken, lucht en winden
leidt in de goede baan,
en die zeker de weg zal vinden
die uw voeten moeten gaan.

54. Evangelist

Nu was het de gewoonte van de landvoogd om op feestdagen een gevangene vrij te laten naar de keus van het volk. Zij hadden nu een beruchte gevangene, Barabbas genaamd, en omdat ze nu toch bijeen waren zei Pilatus tot hen: Wie wilt gij dat ik vrijlaat: Barabbas, of Jezus die Christus genoemd wordt?

Denn er wusste wohl, dass sie ihn aus Neid überantwortet hatten. Und da er auf dem Richtstuhl sass, schickete sein Weib zu ihm und liess ihm sagen: Habe du nichts zu schaffen mit diesem Gerechten, ich habe heute viel erlitten im Traum von seinetwegen. Aber die Hohenpriester und die Aeltesten überredeten das Volk, dass sie um Barabbam bitten sollten, und Jesum umbrächten. Da antwortete nun der Landpfleger und sprach zu ihnen: Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich euch soll losgeben? Sie sprachen: Barabbam! Pilatus sprach zu ihnen: Was soll ich denn machen mit Jesu von dem gesagt wird, er sei Christus? Sie sprachen alle: Lass ihn kreuzigen!

55. Choral

Wie wunderbarlich ist doch diese Strafe!
Der gute Hirte leidet für die Schafe. Die
Schuld bezahlt der Herre, der Gerechte,
für seine Knechte.

56. Evangelist

Der Landpfleger sagte: Was hat er denn Üebels getan?

57. Rezitativ Sopran

Er hat uns allen wohlgetan,
Den Blinden gab er das Gesicht,
Die Lahmen macht' er gehend.
Er sagt' uns seines Vaters Wort,
Er trieb die Teufel fort;
Betrübte hat er aufgericht't;
Er nahm die Sünder auf und an:
Sonst hat mein Jesus nichts getan.

58. Arie Sopran

Aus Liebe will mein Heiland sterben,
Von einer Sünde weiss er nichts.
Dass das ewige Verderben
Und die Strafe des Gerichts
Nicht auf meiner Seele bliebe.

Want hij wist dat zij hem uit afgunst hadden overgeleverd. Terwijl hij nu op de rechterstoel zat, zond zijn vrouw hem de boodschap: Vergrijp u niet aan deze rechtvaardige, want ik heb vannacht in een droom veel om Hem geleden. Maar de opperpriesters en oudsten hitsten het volk op dat zij om Barabbas moesten vragen en Jezus ter dood moesten laten brengen. Nu nam de landvoogd het woord en sprak: Wie van de twee wilt gij dat ik loslaat? Zij zeiden: Barabbas! Pilatus zei tot hen: Wat moet ik dan doen met Jezus, die Christus wordt genoemd? Allen riepen: Kruisig Hem!

55. Koraal

Hoe wonderlijk is toch deze straf: de goede Herder lijdt voor Zijn schapen, de rechtvaardige Heer betaalt de schuld van Zijn dienaars.

56. Evangelist

De landvoogd zei: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?

57. Recitatief Sopraan

Hij heeft ons allen welgedaan: aan blinden gaf Hij het gezicht, lammen deed Hij lopen, Zijn Vaders woord heeft Hij ons gegeven, duivels heeft Hij uitgedreven, bedroefden heeft Hij opgericht, Hij nam de zondenlast op Zich. Verder heeft Hij niets gedaan!

58. Aria Sopraan

Uit liefde wil mijn Verlosser sterven.
Zelf onschuldig, is Hij gekomen opdat de eeuwige duisternis en de straf bij het laatste oordeel van mijn ziel worden weggenomen.

59. *Evangelist*

Sie schrieten aber noch mehr und sprachen: Lass ihn kreuzigen! Da aber Pilatus sahe, dass er nichts schaffete, sondern dass ein viel grösser Getümmel ward, nahm er Wasser, und wusch die Hände vor dem Volk, und sprach: Ich bin unschuldig an dem Blut dieses Gerechten; sehet ihr zu! Da antwortete das ganze Volk, und sprach: Sein Blut komme über uns und unsre Kinder! Da gab er ihnen Barabbam los; aber Jesum liess er geisseln und überantwortete ihn, dass er gekreuziget würde.

60. *Rezitatief Alt*

Erbarm' es Gott!
Hier steht der Heiland angebunden.
O Geisselung, o Schläg, o Wunden!
Ihr Henker, haltet ein!
Erweichet euch der Seelen Schmerz,
Der Anblick solches Jammers nicht?
Ach ja, ihr habt ein Herz,
Das muss der Martersäule gleich
Und noch vier härter sein.
Erbarmt euch, haltet ein!

61. *Arie Alt*

Können Tränen meiner Wangen
Nichts erlangen,
O, so nehmt mein Herz hinein!
Aber lasst es bei den Fluten,
Wenn die Wunden milde bluten,
Auch die Opferschale sein.

62. *Evangelist*

Da nahmen die Kriegsknechte des Landpflegers Jesum zu sich in das Riehthaus, und sammleten über ihn die ganze Schar, und zogen ihn aus, und legeten ihm einen Purpermantel an und flochten eine Dornenkroon und setzten sie auf sein Haupt, und ein Rohr in seine rechte Hand,

59. *Evangelist*

Zij schreeuwden echter des te harder: Laat Hem kruisigen. Toen Pilatus zag dat niets baatte, maar dat de opschudding des te groter werd, nam hij water, waste zijn handen ten aanschouwe van de menigte en sprak: Ik ben onschuldig aan het bloed van deze rechtvaardige. Gij moet het zelf verantwoorden. Heel het volk antwoordde: Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen! Toen liet hij Barabbas vrij, maar Jezus liet hij geselen en gaf Hem over om gekruisigd te worden.

60. *Recitatief Alt*

Heb medelijden, God!
Hier staat de Redder vastgebonden;
o geseling, o slagen, o wonden
gij beulen, houdt op!
Wordt uw hart dan niet verteerd
bij de aanblik van zoveel pijn?
Ach, uw hart
moet nog veel harder
dan de martelpaal zelf zijn.
Hebt medelijden, houd toch op!

61. *Aria Alt*

Als de tranen van mijn ogen
niets vermogen,
O, neem dan mijn hart erbij!
Laat het van de rode vloed van
Zijn milde wondenbloed dan de
offerschotel zijn!

62. *Evangelist*

Toen namen de soldaten van de landvoogd Jezus mee in het gerechtsgebouw en verzamelden de hele bende om Hem heen. Ze trokken Hem Zijn kleren uit en hingen Hem een purperen mantel om. Ze vlochten een kroon van doornen, zetten die op Zijn hoofd en gaven Hem een rietstok in de rechterhand.

und beugeten die Knie vor ihm, und spotteten ihn und sprachen: Gegrüsset seist du, Judenkönig. Und speieten ihn an, und nahmen das Rohr, und schlugen damit sein Haupt.

63. *Choral*

O Haupt voll Blut und Wunden,
Voll Schmerz und voller Hohn!
O Haupt, zu Spott gebunden
Mit einer Dornenkron!
O Haupt, sonst schön gezieret
Mit höchster Ehr' und Zier,
Jetzt aber hoch schimpfieret,
Gegrüsset seist du mir!
Du edles Angesichte,
Vor dem sonst schrickt und scheut,
Das grosse Weltgerichte,
Wie bist du so bespeit!
Wie bist du so erbleichet,
Wer hat dein Augenlicht,
Dem sonst kein Licht nicht gleicht,
So schändlich zugericht't?

64. *Evangelist*

Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm den Mantel aus, und zogen ihm seine Kleider an, und führeten ihn hin, dass sie ihn kreuzigten. Und indem sie hinausgingen, fanden sie einen Menschen von Kyrene, mit Namen Simon, den zwangen sie, dass er ihm sein Kreuz trug.

65. *Rezitatief Bass*

Ja! freilich will in uns das Fleisch
und Blut
Zum Kreuz gezwungen sein;
Je mehr es uns'rer Seele gut,
Je herber geht es ein.

Toen vielen zij voor Hem op de knieën en bespotten Hem met de woorden: Wees gegroet, Koning der Joden! En zij bespuwden Hem, namen de rietstok en sloegen daarmee op Zijn hoofd.

63. *Koraal*

O Hoofd vol bloed en wonden,
met pijn bedekt en hoon.
O Hoofd, tot spot omwonden
met een doornenkroon.
O Hoofd dat andere kronen
en glorie waardig zijt,
ik wil U mijn hart tonen en groet U,
die zo lijdt.
O edel aangezicht,
aanbeden en geschuwd
door al wat leeft op aarde.
Wat zijt Gij nu bespuwd:
Hoe arm is nu Uw Hoofd.
Wie heeft het licht van Uw ogen
dat elk licht ging te boven zo schandelijk
gedoofd?

64. *Evangelist*

En toen zij Hem bespot hadden, trokken zij Hem de mantel weer uit, deden Hem zijn eigen kleren aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. Terwijl ze de stad uittrokken, ontmoetten ze een man uit Cyrene, Simon geheten, die zij dwongen het kruis te dragen.

65. *Recitatief Bas*

Ja graag willen wij gedwongen zijn
om het kruis te dragen.
Hoe zwaarder de last en hoe groter de
pijn, des te lichter zal onze ziel dan zijn.

66. *Aria Bass*

Komm, süßes Kreuz,
So will ich sagen,
Mein Jesu, gib es immer her!
Wird mir mein Leiden einst zu schwer,
So hilf du mir es selber tragen.

67. *Evangelist*

Und da sie an die Stätte kamen mit
Namen Golgatha, das ist verdeutschet:
Schädelstätt', gaben sie ihm Essig zu
trinken mit Gallen vermischt; und da er's
schmeckte, wollte er's nicht trinken. Da
sie ihn aber gekreuziget hatten, teilten sie
seine Kleider und warfen das Los darum,
auf dass erfüllet würde, das gesagt ist
durch den Propheten: Sie haben meine
Kleider unter sich geteilet, und über mein
Gewand haben sie das Los geworfen. Und
sie sassen allda und hüteten sein. Und
oben zu seinem Haupte hefteten sie die
Ursach' seines Todes beschrieben,
nämlich: Dies ist Jesus, der Juden König.
Und da wurden zween Mörder mit ihm
gekreuziget, einer zur Rechten und einer
zur Linken. Die aber vorüber gingen,
lästerten ihn, und schüttelten ihre Köpfe,
und sprachen: Der du den Tempel Gottes
zerbrichst und bauest ihn in dreien Tagen,
hilf dir selber! Bist du Gottes Sohn, so
steig' herab vom Kreuz! Desgleichen auch
die Hohenpriester spotteten sein, samt
den Schriftgelehrten und Aeltesten, und
sprachen: Andern hat er geholfen, und
kann sich selber nicht helfen. Ist er der
König Israels, so steige er nun vom Kreuz,
so wollen wir ihm glauben. Er hat Gott
vertrauet, der erlöse ihn nun, lüset' ihn;
denn er hat gesagt: Ich bin Gottes Sohn.

66. *Aria Bas*

Kom, o zoet kruis,
zo wil ik vragen.
Mijn Jezus, maak het voor mij klaar!
En wordt mij mijn lijden eens te zwaar,
Help Gijzelf het mij dan dragen.

67. *Evangelist*

En zij kwamen aan een plaats, Golgotha
genaamd, dat betekent: Schedelplaats,
en zij gaven Hem wijn vermengd met gal
te drinken. Maar toen Hij die proefde,
wilde Hij niet drinken. Nadat zij Hem
gekruisigd hadden verdeelden zij Zijn
kieren door er om te loten, opdat vervuld
zou worden wat door de profeet gezegd is:
Zij hebben mijn kleding onder elkaar
verdeeld, en mijn bovenkleed hebben zij
verloot. Terwijl zij daar zaten, bewaakten
ze Hem, en boven Zijn hoofd brachten zij
op schrift de beschuldiging tegen Hem
aan: Dit is Jezus, de Koning der Joden.
Er werden toen met Hem twee rovers
gekruisigd, één aan Zijn rechterzijde en
één aan Zijn linkerzijde. En de voorbij-
gangers belasterden Hem, schudden hun
hoofd en zeiden: Gij, die de tempel
afbreekt en in drie dagen weer opbouwt,
red nu Uzelf als Ge Gods Zoon zijt, en
kom van het kruis af! Zo spotten ook de
opperpriesters en de schriftgeleerden en
oudsten, en zij zeiden: Anderen heeft Hij
gered, maar Zichzelf kan Hij niet redden.
Hij is de Koning van Israël laat Hem nu
van het kruis afkomen, dan zullen wij in
Hem geloven. Hij heeft Zijn vertrouwen in
God gesteld: laat Die Hem nu verlossen
als Hij Hem genegen is. Hij heeft immers
gezegd: Ik ben Gods Zoon.

68. *Evangelist*

Desgleichen schmäheten ihn auch die
Mörder, die mit ihm gekreuziget wurden.

69. *Rezitativ Alt*

Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!
Der Herr der Herrlichkeit muss schimpf-
lich hier verderben,
Der Segen und das Heil der Welt
Wird als ein Fluch ans Kreuz gestellt.
Der Schöpfer Himmels und der Erden
Soll Erd' und Luft entzogen werden.
Die Unschuld muss hier schuldig sterben.
Das gehet meiner Seele nah',
Ach Golgatha, unsel'ges Golgatha!

70. *Arie Alt und Chor*

Alt
Sehet Jesus hat die Hand Uns zu fassen
ausgespannt.
Kommt
Chor
Wohin?
Alt
In Jesu Armen. Sucht Erlösung,
Nehmt Erbarmen, suchet
Chor
Wo?
Alt
In Jesu Armen. Lebet, sterbet, ruhet hier,
Ihr verlass'nen Küchlein ihr, bleibet
Chor
Wo?
Alt
In Jesu Armen.

68. *Evangelist*

Op dezelfde wijze bespotten ook de rovers
Hem die met Hem gekruisigd waren.

69. *Recitatief Alt*

Ach Golgotha, onzalig Golgotha!
De Heer der heerlijkheid moet hier in
schande sterven.
De zegen en het heil van de wereld wordt
als een vloek aan het kruis gehangen.
De Schepper van hemel en aarde
schijnt aan beide onwaardig te zijn.
Hier moet de onschuld schuldig sterven.
O, dat breekt mijn hart.
Ach Golgotha, onzalig Golgotha!

70. *Aria Alt en koor*

Alt
Zie hoe Jezus Zijn handen naar ons
uitstrekt.
Kom!
Koor
Waarheen?
Alt
In Jezus' armen. Zoek verlossing, vraag
vergeving, vraag het!
Koor
Waar?
Alt
In Jezus' armen. Leef nu, sterf nu, rust nu
maar, gij verlaten kinderen, blijf maar.
Koor
Waar?
Alt
In Jezus' armen.

71. Evangelist

Und von der sechsten Stunde an ward eine Finsternis über das ganze Land, bis zu der neunten Stunde. Und um die neunte Stunde schree Jesus laut, und sprach: Eli, Eli, lama asabthani? Das ist: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen? Etliche aber, die da stunden, da sie das höreten, sprachen sie: Der rufet den Elias. Und bald lief einer unter ihnen, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckte ihn auf ein Rohr, und tränkete ihn. Die andern aber sprachen: Halt, halt lass sehen ob Elias komme und ihm helfe ! Aber Jesus schree abermals laut und verschied.

72. Choral

Wenn ich einmal soll scheiden,
So scheid nicht von mir;
Wenn ich den Tod soll leiden,
So tritt du dann herfür!
Wenn mir am allerbängsten
Wird um das Herze sein,
So reiss mich aus den Aengsten,
Kraft deiner Angst und Pein.

73. Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in zwei Stück', von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf, und standen auf viel Leiber der Heiligen, die da schliefen; und gingen aus den Gräbern nach seiner Auferstehung, und kamen in die heilige Stadt, und erschienen vielen. Aber der Hauptmann und die bei ihm waren und bewahren Jesum, da sie sahen das Erdbeben und was da geschah, erschraaken sie sehr und sprachen: Wahrlich, dieser ist Gottes Sohn gewesen.

71. Evangelist

En van het zesde uur af viel er duisternis over heel het land, tot het negende uur toe. Omstreeks het negende uur riep Jezus met luide stem: Eli, Eli lama sabachthani? Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Sommigen van de omstanders echter die het hoorden zeiden: Hij roept Elia. Onmiddellijk kwam één van hen naar voren, nam een spons, drenkte die in zure azijnwijn, stak hem op een rietstok en gaf Hem te drinken. Maar de anderen zeiden: Wacht, laat ons eens zien of Elia Hem komt bevrijden. Nogmaals riep Jezus met luide stem en gaf de geest.

72. Koraal

Wanneer ik eens moet sterven,
blijf dan heel dicht bij mij.
Als ik doodsangst moet lijden,
o, wees mij dan nabij.
Als het mij het allerbangste
om het hart zal zijn,
bevrijd mij van mijn angsten door
Uw eigen angst en pijn.

73. Evangelist

En zie: het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, de aarde beefde en de rotsen scheurden, de graven openden zich en vele lichamen van gestorven heiligen verzezen. Zij verlieten de graven, en kwamen na Zijn opstanding in de heilige stad, waar zij aan velen verscheenen. Toen nu de hoofdman en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving en wat er verder gebeurde zagen, schrokken zij hevig en zeiden: Waarlijk, Hij was de Zoon van God.

Und es waren viel Weiber da, die von ferne zusahen, die da waren nachgefolget aus Galiläa, und hatten ihm gedienet, unter welchen war Maria Magdalena und Maria, die Mutter Jacobi und Joses, und die Mutter der Kinder Zebedäi. Am Abend aber kam ein reicher Mann von Arimathia: der hiess Joseph, welcher auch ein Jünger Jesu war. Der ging zu Pilato, und bat ihn um den Leichnam Jesu. Da befahl Pilatus, man sollte ihm ihn geben.

74. Rezitativ Bass

Am Abend, da es kühle war,
Ward Adams Fallen offenbar.
Am Abend drücket ihn der Heiland nieder;
Am Abend kam die Taube wieder,
Und trug ein Oelblatt in dem Munde
O schöne Zeit, o Abendstunde!
Der Friedensschluss ist nun mit Gott gemacht,
Denn Jesus hat sein Kreuz vollbracht.
Sein Leichnam kommt zur Ruh'.
Ach liebe Seele, bitte du,
Geh', lasse dir den toten Jesum schenken,
O heilsames, o köstlich's Angedenken!

75. Arie Bas

Mache dich, mein Herze, rein,
Ich will Jesum selbst begraben,
Denn er soll nunmehr in mir
Für und für,
Seine süsse Ruhe haben,
Welt, geh' aus, lass Jesum ein!

Veel vrouwen, die Jezus van Galilea af waren gevolgd om Hem te dienen, stonden van verre toe te zien. Onder hen waren Maria Magdalena, Maria de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeüs. Toen het avond geworden was kwam er een rijk man uit Arimathéa, Jozef geheten, die eveneens een leerling van Jezus was. Deze ging naar Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus het hem te geven.

74. Recitatief Bas

's Avonds in de koele tuin
is Adam eens gevallen.
's Avonds knielde de Verlosser neer.
's Avonds keerde de vredesduif weer;
en droeg een olijfblad in haar snavel.
O schone tijd, o avonduur.
Nu is de vrede tot stand gebracht,
want Jezus heeft Zijn kruis volbracht.
Zijn lichaam komt tot rust.
Ach mijn hart, ga nu gerust
u aan de dode Jezus schenken
Ontvang dit heerlijk aandenken.

75. Aria Bas

O mijn hart, maak u nu rein. Ik wil Jezus zelf begraven. Voortaan zal Hij bij mij zijn en rusten als in een veilige haven. Maak u stil en rein van binnen, o mijn hart, laat Jezus binnen.

76. *Evangelist*

Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in ein' rein' Leinwand. Und legte ihn in sein eigen neu' Grab, welches er hatte lassen in einen Fels hauen, und wälzete einen grossen Stein vor die Tür des Grabes, und ging davon. Es war aber allda Maria Magdalena und die andere Maria, die satzten sich gegen das Grab. Des andern Tages, der da folget nach dem Rüsttage, kamen die Hohenpriester und Pharisäer sämtlich zu Pilato, und sprachen: Herr, wir haben gedacht, dass dieser Verführer sprach, da er noch lebete: Ich will nach dreien Tagen wieder auferstehen. Darum befiehl, dass man das Grab verwahre bis an den dritten Tag, auf dass nicht seine Jünger kommen, und stehlen ihn, und sagen zu dem Volk: Er ist auferstanden von den Toten, und werde der letzte Betrug ärger denn der erste. Pilatus sprach zu ihnen: Da habt ihr die Hüter; gehet hin, und verwahret's wie ihr wisset. Sie gingen hin, und verwahreten das Grab mit Hütern, und versiegelten den Stein.

76. *Evangelist*

En Jozef nam het lichaam en wikkelde het in zuiver linnen, en hij legde het in zijn nieuwe graf, dat hij in een rots had laten uithouwen. En na een steen voor de ingang gewenteld te hebben, ging hij heen. Daar waren ook Maria Magdalena en de andere Maria, en zij gingen tegenover het graf zitten. De volgende dag, dat is na de Voorbereiding, kwamen de opperpriesters en de Farizeeën bij Pilatus en zeiden: Heer, wij herinneren ons dat deze bedrieger toen Hij nog leefde gezegd heeft: Na drie dagen zal ik verrijzen. Geef daarom bevel het graf te bewaken tot de derde dag, anders kunnen zijn leerlingen Hem komen stelen en tot het volk zeggen: Hij is opgestaan uit de dood, en dat laatste bedrog zou nog erger zijn dan het eerste. Pilatus zei tot hen: Hier hebt gij een wacht. Ga en bewaak het graf, zoals het u goeddunkt. Zij gingen heen, verzegden de steen en lieten het graf door de wacht bewaken.

77. *Soli und Chor*

Bass

Nun ist der Herr zur Ruh' gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Tenor

Die Müh ist aus, die uns're Sünden ihm gemacht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Alt

O selige Gebeine,
Seht, wie ich euch mit Buss' und Reu beweine,
Dass euch mein Fall in solche Not gebracht.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

Sopran

Habt lebenslang
vor euer Leiden tausend Dank,
Dass ihr mein Seelenheil so wert geacht't.

Chor

Mein Jesu, gute Nacht.

78. *Schlusschor*

Wir setzen uns mit Tränen nieder
Und rufen dir im Grabe zu:
Ruhe sanfte, sanfte ruh'!
Ruht, ihr ausgesog'nen Glieder,
Ruhet sanfte, ruhet wohl!
Euer Grab und Leichenstein
Soll dem ängstlichen Gewissen
Ein bequemes Ruhekissen,
Und der Seelen Ruhstatt sein
Höchst vergnügt schlummern da die
Augen ein.

77. *Soli en Koor*

Bas

Nu is de Heer tot rust gebracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Tenor

Het leed is voorbij dat onze zonden Hem bracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Alt

O heilig Lichaam,
zie hoe ik om U ween
omdat mijn zonde
U zoveel lijden bracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

Sopraan

Dank U voor Uw lijden,
Dank U duizendmaal
dat U dit voor mij hebt volbracht.

Koor

Mijn Jezus, goede nacht.

78. *Slotkoor*

Wij knielen wenend voor U neer en
houden bij Uw graf de wacht.
Rust in vrede, rust nu zacht. Rust nu,
moegeleden lichaam. Rust in vrede, rust
nu zacht. Uw graf zal voortaan toevlucht
zijn voor ons angstige geweten, dat er een
rustplaats zal wezen. Het zal voorgoed
geborgen zijn waar U nu slaapt, bevrijd
van pijn. Wij knielen wenend voor U neer
en houden bij Uw graf de wacht. Rust in
vrede, rust nu zacht.